
LIBER SEXTUS.

SECT. I. **D**IXI de his vitiis, quæ per totum corpus orientia, medicamentorum auxilia desiderant: nunc ad ea veniam quæ non nisi in singulis partibus incidere consuerunt, orsus à capite. In hoc igitur capillis fluentibus maximè quidem sæpè radendo succurritur. Adjicit autem vim quamdam ad continendum ladanum cum oleo mixtum. Nunc de his capillis loquor, qui post morbum ferè fluunt: nam quominùs caput quibusdam ætate nudetur, succurri nullo modo potest.

SECT. II. Porrigo autem est, ubi inter pilos quædam quasi squamulæ surgunt, æque à cute resolvuntur, et interdùm madent; multò sæpiùs siccæ sunt: idque evenit modò sine ulcere, modò exulcerato loco; huic quoque, modò malo odore, modò nullo accedente: ferèque id in capitis pilo fit; rariùs in barbâ, aliquandò etiam in supercilio. Ac neque sine aliquo corporis vitio nascitur, neque ex toto inutile est: nam, benè integro capite, non exit. Ubi aliquod in eo vitium est, non incommodum est, summam cutem potiùs subindè corrumpi, quàm id quod nocet, in aliam partem magis necessariam verti. Commodius est ergo subindè peccando repurgare, quàm id ex toto prohibere. Si tamen ea res nimium offendit, quod, humore sequente, fieri potest; magisque si is etiam mali odoris est, caput sæpè radendum est; deindè id super adjuvandum aliquibus ex leviter reprimentibus, quale est vitrum cum aceto, vel ladanum cum myrteo et vino, vel myrobalanum

cum vino. Si parum per hæc proficitur, vehementioribus uti licet, cum eo, ut sciamus, utique in recenti vitio id inutile esse.

SECT. III. Est etiam ulcus, quod à fici similitudine *σύνωσις* à Græcis nominatur: caro excrescit; et id quidem generale est. Sub eo verò duæ species sunt: alterum ulcus durum et rotundum est, alterum humidum et inæquale. Ex duro exiguum quiddam et glutinosum exit; ex humido plus, et mali odoris. Fit verò utrumque in his partibus quæ pilis conteguntur: sed id quidem quod callosum et rotundum est, maximè in barbâ; id verò quod humidum, præcipuè est in capillo. Super utrumque oportet imponere elaterium, aut lini semen contritum aut aquâ coctum, aut ficum in aquâ decoctam, aut emplastrum tetrpharmacum ex aceto subactum: terra quoque Eretria ex aceto liquata rectè illinitur.

SECT. IV. Arearum quoque duo genera sunt. Commune utrique est, quòd, emortuâ summâ pelliculâ, pili primùm extenuantur, deindè excidunt: ac si ictus is locus est, sanguis exit liquidus et mali odoris. Increcit utrumque in aliis celeriter, in aliis tardè: pejus est quod densam cutem et subpinguem ex toto glabram facit: sed ea quæ *ἀλωπεκία* nominatur, sub quâlibet figurâ dilatatur. Fit et in capillo, et in barbâ. Id verò quod à serpentis similitudine *ὄφιασις* appellatur, incipit ab occipitio: duorum digitorum latitudinem non excedit; ad aures duobus capitibus serpit, quibusdam etiam ad frontem, donec se duo capita in priorem partem committant. Illud vitium in quâlibet ætate est, hoc ferè in infantibus. Illud vix unquam sine curatione, hoc per se sæpè finitur. Quidam hæc genera arearum scapello exasperant: quidam illinunt adurentia ex oleo, maximèque chartam combustam: quidam resinam te-

rebinthinam cum thapsiâ inducunt. Sed nihil melius est quàm novaculâ quotidie radere, quâ, quum paulatim summa pellicula excisa est, adaperiuntur pilorum radiculæ: neque antè oportet desistere, quàm frequentem pilum nasci apparuerit. Id autem quod subinde raditur, illini atramento scriptorio satis est.

SECT. V. Pene ineptiæ sunt, curare varos et lenticulas et ephelidas: sed eripi tamen feminis cura cultus sui non potest. Ex his autem quæ supra proposui, vari lenticulæque vulgo notæ sunt: quamvis rarior ea species est quam ξέλιον Græci vocant, quum sit ea lenticulâ rubicundior et inæqualior. Ἐφελίς verò à plerisque ignoratur, quæ nihil est nisi asperitas quædam et durities mali coloris. Cætera non nisi in facie, lenticula etiam in aliâ parte nonnunquam nasci solet: de quâ per se scribere alio loco, visum operæ pretium non est. Sed vari commodissimè tolluntur impositâ resinâ, cui minus quàm ipsa est, aluminis scissilis, et paulum mellis adjectum est. Lenticulam tollunt galbanum et nitrum, quum pares portiones habent, contritaque ex aceto sunt, donec ad mellis crassitudinem venerint. His corpus illinendum, et, interpositis pluribus horis, manè eluendum est, oleoque leviter unguendum. Ephelidem tollit resina, cui tertia pars salis fossilis, et paulum mellis adjectum est. Ad omnia verò ista, atque etiam ad colorandas cicatrices prodest ea compositio, quæ ad Tryphonem patrem auctorem refertur. In eâ pares portiones sunt myrobalani, magmatis, cretæ Cimoliæ subcæruleæ, nucum amararum, farinæ hordei atque ervi, struthii albi, sertulæ Campanæ seminis. Quæ omnia contrita melle quàm amarissimo coquantur, illitumque à vespere usque manè eluitur.

SECT. VI. Sed hæc quidem mediocria sunt: ingentibus verò et variis casibus oculi nostri patent; qui quum

magnam partem ad vitæ simul et usum et dulcedinem conferant, summâ curâ tuendi sunt. Protinûs autem, ortâ lippitudine, quædam notæ sunt ex quibus quid eventurum sit, colligere possumus. Nam si simul et lacryma, et tumor, et crassa pituita cœperint, si ea pituita lacrymæ mixta est, neque lacryma calida est, pituita verò alba et mollis, tumor non durus; longæ valetudinis metus non est. At si lacryma multa et calida, pituita paulum, tumor modicus, idque in uno oculo est, longum id, sed sine periculo, futurum est: idque lippitudinis genus minimè cum dolore est, sed vix ante vicesimum diem tollitur; nonnumquàm per duos menses durat. Quando finitur, pituita alba et mollis esse incipit, lacrymæque miscetur. At si simul eæ utrumque oculum invaserunt, potest esse brevior, sed periculum ulcerum est. Pituita autem sicca et arida dolorem quidem movet, sed maturiùs desinit, nisi quid exulceravit. Tumor magnus si sine dolore est et siccus, sine ullo periculo est: si siccus quidem, sed cum dolore est, ferè exulcerat, et nonnumquàm ex eò casu fit, ut palpebra cum oculo glutinetur. Eiusdem exulcerationis timor in palpebris pupillisve est, ubi super magnum dolorem lacrymæ salsæ calidæque eunt; aut etiam si, tumore jam finito, diù lacryma cum pituitâ profluit. Pejus etiamnum est, ubi pituita pallida aut livida est, lacryma calida et multa profluit, caput calet, à temporibus ad oculos dolor pervenit, nocturna vigilia urget: siquidem sub his oculis plerumquè rumpitur, votumque est, ut tantum exulceretur. Intus ruptum oculum febricula juvat. Si foras jam ruptus procidit, sine auxilio est. Si de nigro aliquid albidum factum est, diù manet: at si asperum et crassum est, etiam post curationem vestigium aliquod relinquit. Curari verò oculos sanguinis detractio, medicamento, balneo, vino vetustissimus auctor Hippo-

crates memoriae prodidit : sed eorum tempora et causas parum explicuit, in quibus medicinae summa est. Neque minus in abstinentia et alvi ductione saepe auxilii est. Hos igitur interdum inflammatio occupat, ubi cum tumore in his dolor est, sequiturque pituitae cursus nonnunquam copiosior vel acrior, nonnunquam utraque parte moderatior : in ejusmodi casu prima omnium sunt quies et abstinentia. Ergo primo die, loco obscuro cubare debet, sic ut a sermone quoque absteat : nullum cibum assumere, si fieri potest, ne aquam quidem ; sin minus, certe quam minimum ejus. Quod si graves dolores sunt, commodius secundo die, si tamen res urget, etiam primo, sanguis mittendus est ; utique si in fronte venae tument, si firmo corpori materia superest. Si vero minor impetus, minus acrem curationem requirit ; alvum, sed non nisi secundo tertio die, duci oportet. At modica inflammatio neutrum ex his auxilium desiderat, satisque est uti quiete et abstinentia. Neque tamen in lippientibus longum jejunium necessarium est, ne pituita tenuior atque acrior fiat : sed secundo die dari debet id quod levissimum videri potest ex his, quae pituitam faciunt crassiorem, qualia sunt ova sorbillia : si minor vis urget, pulcicula quoque, aut panis ex lacte. Insequentibusque diebus, quantum inflammationi detrahatur, tantum adjici cibus poterit, sed generis ejusdem : utique ut nihil salsum, nihil acre, nihil ex his quae extenuant, sumatur ; nihil potui praeter aquam. Et victus quidem ratio talis maxime necessaria est. Protinus autem primo die croci P. i.* et farinae candidae quam tenuissimae P. ii.* excipere oportet ovi albo, donec mellis crassitudinem habeat ; idque in linteolum illinere ; et fronti agglutinare, ut compressis venis pituitae impetum cohibeat. Si crocum non est, thus idem facit. Linteolo an lanam excipiatur, nihil interest. Superinungi vero oculi debent, sic ut croci quantum

tribus digitis comprehendi potest, sumatur; myrrhæ ad fabæ, papaveris lacrymæ ad lenticulæ magnitudinem; eaque cum passo conterantur, et specillo super oculum inducantur. Aliud ad idem: myrrhæ P. i.*. mandragoræ succi P. i.*. papaveris lacrymæ P. ii.*. foliorum rosæ, cicutæ seminis, singulor. P. iii.*. acaciæ P. iv.*. gummi P. viii.*. Et hæc quidem interdium: noctu verò, quò commodior quies veniat, non alienum est superimponere candidi panis interiorem partem ex vino subactam: nam et pituitam reprimat, et si quid lacrymæ processit, absorbet, et oculum glutinari non patitur. Si grave id et durum propter magnum oculorum dolorem videtur, ovi et album et vitellus in vas defundendum est, adjiciendumque eò mulsi paulum, idque digito permiscendum. Ubi facta unitas est, demitti debet lana mollis bene carpta, quæ id excipiat, superque oculos imponi. Ea res et levis est, et refrigerando pituitam coercet, et non exarescit, et glutinari oculum non patitur. Farina quoque hordeacea cocta, et cum malo cotoneo cocto mixta commodè imponitur: neque ab ratione abhorret etiam penicillo potissimum uti expresso, si levior impetus est, ex aquâ; si major, ex poscâ. Priora fasciâ deliganda sunt, ne per somnum cadant; at hoc superimponi satis est, quia et reponi ab ipso commodè potest; et quum inaruit, iterum madefaciendum est. Si tantum mali est, ut somnum diù prohibeat, eorum aliquid dandum est quæ ἀνώδονα Græci vocant: satisque est puero quod ervi, viro quod fabæ magnitudinem impleat. In ipsum verò oculum primo die, nisi modica inflammatio est, nihil rectè conjicitur: sæpè enim potius concitatur eo pituita quàm minuatur. A secundo die gravi quoque lippitudini per indita medicamenta rectè succurritur, ubi vel jam sanguis missus, vel alvus ducta est; aut neutrum necessarium esse manifestum est.

2. Multa autem multorumque auctorum collyria ad id apta sunt, novisque etiam nunc mixturis temperari possunt, quòum lenia medicamenta et modicè reprimentia facillè et variè misceantur. Ego nobilissima exsequar.

3. Est igitur Philonis, quod habet cerussæ elotæ, spodii, gummi, singulorum P. i.*. papaveris lacrymæ combustæ P. ii.*. Illud scire oportet, hic quoque omnia medicamenta, singula primùm per se teri, deindè mixta, iterum adjectâ paulatim vel aquâ vel alio humore. Gummi quòum quasdam alias facultates habeat, hoc maximè præstat, ut ubi collyria diù facta inaruerunt, glutinata sint, neque frientur.

4. Dionysii verò collyrium est. Papaveris lacrymæ combustæ, donec tenerescat, P. i.*. thuris combusti, gummi, singulorum P. ii.*. spodii P. iv.*.

5. Cleonis nobile admodùm, Papaveris lacrymæ frietæ P. i.*. croci P. i.*. gummi P. v.*. quibus, quòum teruntur, adjicitur rosæ succus. Aliud ejusdem valentius: squamæ æris quod *σόμερα* appellant, P. i.*. croci P. ii.*. spodii P. iv.*. plumbi et eloti et combusti P. vi.*. gummi tantundem. Attalium quoque ad idem est, maximè ubi multa pituita profluit. Castorei P.*. i. aloës P. i.*. croci P. i.*. myrrhæ P. ii.*. lycii P. iii.*. Cadmiæ curatæ P. viii.*. stibis tantundem, acaciæ succi P. xii.*. quod non habet liquidum gummi in pyxidiculâ servatur. Theodotus verò huic compositioni adjecit papaveris lacrymæ combustæ P. i.*. æris combusti et eloti P. ii.*. nucleos palmarum combustos numero xx.*. gummi P. xii.

6. At ipsius Theodoti, quod à quibusdam *ἀγάριστον* nominatur, ejusmodi est. Castorei, nardi Indici, singulorum P. i.*. lycii P. ii.*. papaveris lacrymæ tantundem, myrrhæ P. ii.*. croci, cerussæ elotæ, aloës, singu-

lorum P. III.*. Cadmiæ, botrytidis elotæ, æris combusti, singulorum P. VIII.*. gummi P. XVIII.*. acaciæ succi P. XX.*. stibis tantumdem; quibus aqua pluviatilis adijcitur.

7. Præter hæc ex frequentissimis collyriis est id quod quidam *ζόθιον*, quidam à cinereo colore *τέφριον* appellant. Habet amyli, tragacanthæ, acaciæ succi, gummi, singulorum P. I.*. papaveris lacrymæ P. II.*. cerussæ elotæ P. IV.*. spumæ argenti elotæ P. VIII. quæ æquè ex aquâ pluviatili conteruntur.

8. Euelpides autem qui ætate nostrâ maximus fuit oculus medicus, utebatur eo quod ipse composuerat: *τρογγώδες* nominabat. Castorei P. II.*. lycii, nardi, papaveris lacrymæ, singulorum P. I.*. croci, myrrhæ, aloës, singulor. P. IV.*. æris combusti P. VIII.*. Cadmiæ et stibis, singulor. P. XII.*. acaciæ succi P. XXVI.*. gummi tantumdem.

Quò gravior verò quæque inflammatio est, eò magis leniri medicamento debet, adjecto vel albo ovi, vel muliebri lacte. At si neque medicus, neque medicamentum præstò est, sæpiùs utrumlibet horum in oculos penicillo ad id ipsum facto infusum, id malum lenit. Ubi verò aliquis relevatus est, jamque cursus pituitæ constitit, reliquias, fortassè leviores futuras, discutiant balneum et vinum. Igitur lavari debet leviter, antè ex oleo perfrictus, diutiusquè in cruribus et feminibus; multâque calidâ aquâ fovere oculos, deindè per caput priùs calidâ, tum egelidâ perfundi: à balneo cavere, ne quo frigore afflatus lædatur: posthæc cibo paulò pleniore, quàm ex eorum dierum consuetudine, uti: vitatis tamen omnibus pituitam extenuantibus. Vinum bibere leve, subausterum, modicè vetus, neque effusè neque timidè; ut neque cruditas ex eo, et tamen somnus fiat, lenianturque intùs latentia acria. Sed si quis in balneo sensit ma-

jorem oculorum perturbationem quam attulerat, quod incidere his solet qui, manente adhuc pituitæ cursu, festinarunt; quàm primùm discedere debet, nihil eo die vini assumere, cibi minùs etiam quàm pridè. Deindè quùm primùm satis pituita substitit, iterùm ad usum balnei redire. Solet tamen evenire nonnunquàm, sive tempestatum vitio sive corporis, ut pluribus diebus, neque dolor, neque inflammatio, et minimè pituitæ cursus finiatur. Quod ubi incidit, jamque ipsà vetustate res matura est, ab eisdem auxilium petendum est, id est balneo ac vino. Hæc enim, ut in recentibus malis aliena sunt, quia concitare ea possunt et accendere; sic in veteribus, quæ nullis aliis auxiliis cesserunt, admodùm efficacia esse consuerunt; videlicet hic quoque ut alibi, quùm secunda vana fuerint, contrariis adjuvantibus. Sed antè tonderi ad cutem convenit; deindè in balneo aquâ calidâ quàm plurimâ caput atque oculos fovere; tùm utrumque penicillo detergere, et ungere caput irino unguento: continereque in lectulo se, donec omnis calor qui conceptus est, finiatur, desinatque sudor qui necessariò in capite collectus est. Tùm ad idem cibi vini que genus veniendum est, sic uti potiones meracæ sint, obtegendumque caput, et quiescendum. Sæpè enim post hæc gravis somnus: sæpè sudor, sæpè alvi dejectio pituitæ cursum finit. Si levatum malum est, quod aliquandò sæpiùs fit, per plures dies idem fieri oportet, donec ex toto sanitas restituatur. Si diebus iisdem alvus nihil reddit, ducenda est, quò magis superiores partes leventur. Nonnunquàm autem ingens inflammatio tanto impetu erumpit, ut oculos suâ sede propellat: *πρόπτωση* id, quoniam oculi procidunt, Græci appellant. His utique, si vires patiuntur, sanguinem mitti; si id fieri non potest, alvum duci, longioremque in mediam indici necessarium est. Opus autem lenissimis medicamentis est:

ideòque Cleonis collyrio quidam quod ex duobus ante positum est, utuntur : sed optimum est Nilei : neque de ullo magis inter omnes auctores convenit.

9. Id habet nardi Indici, papaveris lacrymæ, singulorum P. i. *. gummi P. i. *. croci P. ii. *. foliorum rosæ recentium P. iv. *. quæ vel aquâ pluviatili, vel vino levi, subaustero coguntur. Neque alienum est mallicorium, vel sertulam Campanam ex vino coquere, deinde conterere, aut myrrham nigram cum rosæ foliis miscere, aut hyoseyami folia cum ovi cocti vitello, aut farinam cum acaciæ succo, vel passo, aut mulso : quibus si folia quoque papaveris adjiciuntur, aliquantò valentiora sunt. Horum aliquo præparato, penicillo fovere oculos oportet ex aquâ calidâ expresso ; in quâ antè vel myrti vel rosæ folia decocta sint : deinde ex illis aliquid imponi. Præter hæc ab occipitio incisâ cute, cucurbitula admovenda est. Quod si per hæc restitutus oculus in sedem suam non est, eodemque modo prolapsus permanet, scire oportet lumen esse amissum ; deinde futurum ut aut indurescat is, aut in pus vertatur. Si suppuratio se ostendit ab eo angulo qui propior temporis est, incidi oculus debet, ut, effuso pure, inflammatio ac dolor finiatur, et intus tunicæ residant, quò minùs fæda postea facies sit. Utendum deinde vel iisdem collyriis est ex lacte aut ovo, vel croco cui album ovi miscetur. At si induruit et sic emortuus est, ne in pus verteretur, quatenus fædè prominebit, excindendus erit, sic ut hamo summa tunica apprehendatur : infra id deinde scalpellus incidat ; tum eadem medicamenta erunt conjicienda, donec omnis dolor finiatur. Iisdem medicamentis in eo quoque oculo utendum est, qui primum procidit, deinde per plura loca fissus est.

10. Solent etiam carbunculi ex inflammatione nasci, nonnunquam in ipsis oculis, nonnunquam in palpebris :

et in his ipsis, modò ab interiore parte, modò ab exteriorè. In hoc casu alvus ducenda est, cibus minuendus, lac potui dandum, ut acria quæ læserunt, leniantur. Quod ad cataplasmata et medicamenta pertinet, his utendum quæ adversùs inflammationes proposita sunt. Atque hic quoque Nilei collyrium optimum est: si tamen carbunculus in exteriorè palpebræ parte est, ad cataplasmata aptissimum est lini semen ex mulso coctum: aut si id non est, tritici farina eodem modo cocta.

11. Pustulæ quoque ex inflammatione interdùm oriuntur. Quòd si inter initia protinùs incidit, magis etiam servanda sunt, quæ de sanguine et quiete suprâ proposui: sin seriùs quàm ut sanguis mitti possit, alvus tamen ducenda est: si id quoque aliqua res inhibet, utique victùs ratio servanda est: medicamentis autem hic quoque lenibus opus est, quale Nilei, quale Cleonis est.

12. Id quoque quod Philalethes vocatur, huic aptum est. Myrrhæ, papaveris lacrimæ, singulorum P. I. *. plumbi eloti, terræ Samiæ quæ ἀσχηρ vocatur, tragacanthæ, singulorum P. IV. *. stibis cocti, amyli, singulorum P. VI. *. spodii eloti, cerussæ elotæ, singulorum P. VIII. *. Quæ aquâ pluviatili excipiuntur. Usus collyrii vel ex ovo vel ex lacte est.

13. Ex pustulis ulcera interdùm fiunt: eaque recentia æquè lenibus medicamentis nutrienda sunt, et iisdem ferè quæ suprâ in pustulis posui. Fit quoque propriè ad hæc quod δία λιβάριου vocatur. Habet aris combusti et eloti, papaveris lacrymæ frictæ, singulorum P. I. *. spodii eloti, thuris, stibis combusti et eloti, myrrhæ, gummi, singulorum P. II. *.

14. Evenit etiam ut oculi vel ambo, vel singuli, minores fiant quàm esse naturaliter debeant: idque et acer pituitæ cursus in lippitudine efficit, et continuati fletus,

et ictus parum benè curati. In his quoque iisdem lenibus medicamentis ex muliebri lacte utendum est; cibus verò his qui maximè corpus alere et implere consueverunt: vitandaque omni modo causa quæ lacrymas excitet, curaque domesticorum; quorum etiam si quid tale incidit, ejus notitiæ subtrahendum: atque acria quoque medicamenta et acres cibi non alio magis nomine his nocent, quàm quòd lacrymas movent.

15. Genus quoque vitii est, quum inter pilos palpebrarum pediculi nascuntur: *οθειρίασις* Græci nominant. Quod quum ex malo corporis habitu fiat, rarò non ultrà procedit. Sed ferè tempore interposito, pituitæ cursus acerrimus sequitur, exulceratisque vehementer oculis aciem quoque ipsam corrumpit. His alvus ducenda est, caput ad cutem tondendum, diùque quotidie jejunis perfricandum. His, ambulationibus aliisque exercitationibus diligenter utendum, gargarizandum ex mulso in quo nepeta et pinguis ficus decocta sit: sæpè in balneo multà calidà aquà fovendum caput: vitandi acres cibi, lacte vinoque pingui utendum, bibendumque liberaliùs quàm edendum est. Medicamenta verò intus quidem lenia danda sunt, ne quid acrioris pituitæ concitent. Super ipsos verò pediculos alia, quæ necare eos, et prohibere ne similes nascantur possint. Ad id ipsum spumæ nitri P. ʒ. sandarachæ P. ʒ. uvæ taminæ P. ʒ. simul teruntur, adjiciturque vetus oleum pari portione, atque acetum, donec ei mellis crassitudo sit.

16. Hactenus oculorum morbi lenibus medicamentis nutriuntur: genera deindè alia sunt, quæ diversam curationem desiderant, ferèque ex inflammationibus nata; sed, finitis quoque his, manentia. Atque in primis in quibusdam perseverat tenuis pituitæ cursus; quibus alvus ab inferiore parte evocanda est, demendum ali-

quid ex cibo. Neque alienum est illini frontem compositione Andreae, quae habet gummi P. i. *. cerussae, stibis, singulorum P. ii. *. spumae argenti et coctae et elotae P. iv. *. Sed et ea spuma ex aqua pluviatili coquitur, et arida haec medicamenta ex succo myrti conteruntur. His illita fronte, cataplasma quoque superinjiciendum ex farina quae frigidam aquam coacta sit, cuique aut acaciae succus, aut cupressus adjecta sit. Cucurbitula quoque inciso vertici recte accommodatur, aut ex temporibus sanguis emittitur. Inungi vero eo debet quod habet squamam aeris, papaveris lacrymae, singulorum P. i. *. cervini cornu combusti et eloti, plumbi eloti, gummi, singulorum P. iv. *. thuris P. xii. *. Hoc collyrium, quia cornu habet, *διὰ κέρατος* nominatur. Quotiescunque non adjicio quod genus humoris adjiciendum sit, aquam intelligi volo.

17. Ad idem Euelpidis, quod is *μεμιγμένον* nominabat. In eo papaveris lacrymae et albi piperis singulae unciae sunt, gummi libra, aeris combusti P. i. *. Inter has autem curationes, post intermissionem aliquam prosunt balneum et vinum. Quumque omnibus lipipientibus vitandi cibi sint qui extenuant, tum praecipue his quibus tenuis humor diu fertur. Quod si jam fastidium est eorum quae pituitam crassiorem reddunt (sicut in hoc genere materiae maximè promptum est) confugiendum est ad ea quae, quia ventrem, corpus quoque adstringunt.

18. At ulcera, si cum inflammatione finita non sunt, aut supererescuntia, aut sordida, aut cava, aut certe vetera esse consuerunt. Ex his supererescuntia, collyrio quod *μεμιγμένον* vocatur, optime reprimuntur: sordida purgantur et eodem, et eo quod *συνδίον* nominatur.

19. Habet æruginis P. iv. *. gummi tantundem, ammoniaci, minii Sinopici, singulorum P. xvi. *. Quae

quidam ex aquâ, quidam, quò vehementiora sint, ex aceto terunt.

20. Id quoque Euelpidis, quòd Phynona appellabat, huic utile est. Croci P. i. *. papaveris lacrymæ, gummi, singulorum P. ii. *. æris combusti et eloti, myrrhæ, singulorum P. iv. piperis albi P. vi. *. Sed antè lenitum hoc inungendum est.

21. Id quoque ejusdem, quòd Sphæriion nominabat, in eodem valet. Lapidis hæmatitis eloti P. ii. *. piperis grana sex, Cadmiæ elotæ, myrrhæ, papaveris lacrymæ, singulorum P. iii. *. croci P. iv. *. gummi P. viii. *. Quæ cum vino Aminæo conteruntur.

22. Liquidum quoque medicamentum ad idem componebat, in quo erant hæc. Æruginis P. *. misy combusti, atramenti sutorii, cinnamomi, singulorum P. iii. *. croci, nardi, papaveris lacrymæ, singulorum P. i. *. myrrhæ P. ii. *. æris combusti P. iii. *. cineris ex odoribus P. iv. *. piperis grana xv. Hæc ex vino austero teruntur: deindè cum passi tribus heminis decoquuntur, donec corpus unum sit: idque medicamentum vetustate efficacius fit.

23. Cava verò ulcera commodissimè implent ex his quæ suprâ posita sunt, Sphæriion, et id quòd Philaletes vocatur. Idem Sphæriion vetustis ulceribus, et vix ad cicatricem venientibus, optimè succurrit.

24. Est etiam collyrium quod, quum ad plura valeat, plurimùm tamen proficere in his ulceribus videtur; refertur ad Hermonem auctorem. Habet piperis longi P. i. z. albi P. v. *. cinnamomi, costi, singulorum P. i. *. atramenti sutorii, nardi, casia, castorei, singulorum P. ii. *. gallæ P. v. *. myrrhæ, croci, thuris, lycii, cetrussæ, singulorum P. viii. *. papaveris lacrymæ P. xii. *. aloës, æris combusti, Cadmiæ, singulorum P. xvi. acaciæ, stibis, gummi, singulorum P. xxv. *.

25. Factæ verò ex ulceribus cicatrices duobus vitiis periclitantur, ne aut cavæ aut crassæ sint. Si cavæ sunt, potest eas implere id quod Sphæron vocari dixi, vel id quod Asclepias nominatur. Habet papaveris lacrymæ P. II. *. sagapeni, opopanacis, singulorum P. III. *. æruginis P. IV. *. gummi P. VIII. *. piperis P. XII. *. cadmiæ elotæ, cerussæ, singulorum P. XVI. *. At si crassæ cicatrices sunt, extenuat vel Smilion, vel Canopite collyrium, quod habet cinnamomi, acaciæ, singulorum P. I. *. cadmiæ elotæ, croci, myrrhæ, papaveris lacrymæ, gummi, singulorum P. II. *. piperis albi, thuris, singulorum P. III. *. æris combusti P. IX. *. Vel Euelpidis Pyxinum, quod ex his constat. Salis fossilis P. IV. *. ammoniaci, thymiamatis P. VIII. *. papaveris lacrymæ P. XII. *. cerussæ P. XV. *. piperis albi, croci Siculi, singulorum P. LII. *. gummi P. XIII. *. Cadmiæ elotæ P. XI. *. Maximè tamen tollere cicatricem videtur id quod habet gummi P. III. *. æruginis P. I. *. crocomagmatis P. IV. *.

26. Est etiam genus inflammationis in quâ, si cui tument ac distenduntur cum dolore oculi, sanguinem ex fronte emitti necessarium est, multâque aquâ calidâ caput atque oculos foveri, gargarizari ex lenticulâ vel ex fici cremore, inungi acribus medicamentis quæ supra comprehensa sunt, maximèque eo quod Sphæron nominatur, quod lapidem hæmatiten habet. Atque alia quoque utilia sunt, quæ ad extenuandam aspritudinem fiunt, de quâ protinùs dicam.

27. Hæc autem inflammationem oculorum ferè sequitur, interdùm major, interdùm levior. Nonnunquàm etiam ex aspritudine lippitudo fit, deindè aspritudinem ipsam auget, fitque ea in aliis brevis, in aliis longa, et quæ vix unquàm finiatur. In hoc genere valetudinis quidam crassas durasque palpebras et ficulneo folio, et aspe-

rato specillo, et interdum scalpello eradunt, versasque quotidie medicamentis suffricant: quæ neque nisi in magna vetustaque aspritudine, neque sæpè facienda sunt: nam melius eodem ratione victus et idoneis medicamentis pervenitur. Ergo exercitationibus utemur et balneo frequentiore, multaque oculorum palpebras aqua calida fovebimus, cibos autem sumemus acres et extenuantes. At medicamentum id quod Cæsarianum vocatur, habet atramenti sutorii P. i. *. misy P. *. piperis albi P. v. *. papaveris lacrymæ, gummi, singulorum P. ii. *. cadmiæ elotæ P. iii. *. stibis P. vi. *. satisque constat hoc collyrium adversus omne genus oculorum valetudinis idoneum esse, exceptis his quæ lenibus curantur.

28. Id quoque quod Hieracis nominatur, ad aspritudinem prodest. Habet myrrhæ P. i. *. ammoniaci, thymiamatis P. ii. *. æruginis rasæ P. iv. *. cum aqua pluviali. Ad idem idoneum est etiam id quod Canopite est, et id quod Smilion vocatur, et quod pyxinum, et id quod Sphæriion. Si composita medicamenta non adsunt, felle caprino, vel quam optimo melle satis commodè aspritudo curatur.

29. Est etiam genus aridæ lippitudinis: ξηροφθαλμίαν Græci appellant. Neque tument neque fluunt oculi, sed rubent tantum, et cum dolore quodam graves sunt, et noctu prægravi pituita inhaerescunt: quantoque minor generi huic impetus, tanto finis minus expeditus est. In hoc vitio multum ambulare, multum exerceri, lavari sæpè, ibique desudare, multaque frictione uti necessarium est. Cibi neque qui implent, neque nimium acres apti sunt, sed inter hos medii. Manè, ubi concoxisse manifestum est, non alienum est ex sinapi gargarizare, tum deinde caput atque os diutius defricare.

30. Collyrium verò aptissimum est, quod Rhinion

vocatur. Habet myrrhæ P. i. *. papaveris lacrymæ, acaciæ succi, piperis, gummi, singulorum P. i. *. lapidis hæmatitis, lapidis Phrygii, lycii, lapidis scissilis, singulorum P. ii. *. æris combusti P. iv. *. Ac pyximum quoque eòdem accommodatum est.

31. Si verò scabri oculi sunt, quod maximè in angulis esse consuevit, potest prodesse Rhinion id quod supra positum est : potest similiter prodesse id quod habet æruginis rasæ, piperis longi, papaveris lacrymæ, singulorum P. ii. *. piperis albi, gummi, singulorum P. iv. *. cadmiæ elotæ, cerussæ, singulorum P. vi. *. Nullum tamen melius est quàm Euelpidis, quod Βασιλικόν nominabat. Habet papaveris lacrymæ, cerussæ, lapidis Asiï, singulorum P. ii. *. gummi P. iii. *. piperis albi P. iv. *. croci P. vi. *. psorici P. xiii. *. Nulla autem per se materia est quæ Psoricum nominetur ; sed chalcitidis aliquid, et Cadmiæ dimidio plus ex aceto simul conteruntur, idque in vas fictile additum et contactum ficulneis foliis sub terrâ reponitur, sublatumque post dies viginti rursùs teritur, et sic appellatur. Verùm in basilico quoque collyrio convenit, ad omnes affectus oculorum id esse idoneum, qui non lenibus medicamentis curantur. Ubi autem non sunt medicamenta composita, scabros angulos lavant et mel et vinum : succurritque et his, et aridæ lippitudini, si quis panem ex vino subactum super oculum imponit. Nam quùm ferè sit humor aliquis, qui modò ipsum oculum, modò angulos aut palpebras exasperet, sic, et si quid prodit humoris, extrahitur, et si quid juxtà est, repellitur.

32. Caligare verò oculi nonnunquàm ex lippitudine, nonnunquàm etiam sine hâc propter senectutem imbecillitatemve aliam, consuerunt. Si ex reliquiis lippitudinis id vitium est, adjuvat collyrium quod As-

clepias nominatur : adjuvat et id quod ex crocomagmate fit.

33. Propriè etiam ad id componitur, quod *διὰ κρόκου* vocant. Habet piperis P. i. *. croci Cilicii, papaveris lacrymæ, cerussæ, singulorum P. ii. *. psorici, gummi, singulorum P. iv. *.

34. At si ex senectute aliâve imbecillitate id est, rectè inungi potest, et melle quàm optimo, et cyprino, et oleo vetere. Commodissimum tamen est balsami partem unam, et olei veteris aut cyprini partes duas, mellis quàm acerrimi partes tres miscere. Utilia huic quoque medicamenta sunt quæ ad caliginem proximè, quæque ad extenuandas cicatrices suprâ comprehensa sunt. Cuicumque verò oculi caligabunt, huic opus erit multâ ambulatione atque exercitatione, frequenti balneo, ubi totum quidem corpus perfricandum est; præcipuè tamen caput, et quidem irino, donec insudet; velandumque postea, nec detegendum antequàm sudor et calor domi conquerint. Tum cibus utendum acribus et extenuantibus, interpositisque aliquibus diebus, ex sinapi gargarizandum.

35. Suffusio quoque, quam Græci *ὑπόχυσιν* nominant, interdum oculi potentiæ quâ cernit, se opponit. Quod si inveteraverit, manu curandum est. Inter initia nonnunquam etiam certis observationibus discutitur. Sanguinem ex fronte vel naribus mittere, in temporibus venas adurere, gargarizando pituitam evocare, suffumigare, oculos acribus medicamentis inungere, expedit. Victus optimus est qui pituitam extenuat.

36. Ac ne resolutio quidem oculorum quam *παρόλυσιν* Græci nominant, alio victus modo vel aliis medicamentis curanda est. Exposuisse tantum genus vitii satis est. Igitur interdum evenit, modò in altero oculo, modò in utroque, aut ex ictu aliquo, aut ex morbo

comitali, aut ex distentione nervorum quâ vehementer oculus ipse concussus est, ut is neque quoquam intendi possit, nec omninò consistat; sed huc illucve sine ratione moveatur, ideoque ne conspectum quidem rerum præstet.

37. Non multum ab hoc malo distat id quod *μυδρίασις* Græci vocant. Pupilla effunditur et dilatatur, aciesque ejus hebetescit, ac penè caligat. Difficillimè genus id imbecillitatis eliditur. In utràque verò, id est et paralyti et mydriasi, pugnandum est per eadem omnia quæ in caligine oculorum præcepta sunt, paucis tantum mutatis: siquidem ad caput irino interdum acetum, interdum nitrum adjiciendum est, oculos verò melle inungi satis est. Quidam in posteriore vitio calidis aquis usi relevatique: quidam sine ullâ manifestâ causâ subito obcæcati sunt. Ex quibus nonnulli cum aliquandiu nihil vidissent, repentinâ profusione alvi lumen receperunt: quo minus alienum videtur, et recenti re, et interposito tempore, medicamentis quoque moliri dejectiones, quæ omnem noxiam materiam in inferiora depellant.

38. Præter hæc imbecillitas oculorum est, ex quâ quidam interdum satis, noctu nihil cernunt, quod in feminam, benè respondentibus menstruis, non cadit. Sed sic laborantes inungi oportet sanie jecinoris (maximè, hircini; si minus, caprini), ubi id assum coquitur, exceptâ: atque edi quoque ipsum jecur debet. Licet tamen etiam iisdem medicamentis non inutiliter uti, quæ vel cicatrices, vel aspritudinem extenuant: quidam contrito semini portulacæ mel adjiciunt, eatenus ne id ex specillo destillet, eoque inungunt. Exercitationibus, balneo, frictionibus, gargarizationibus iisdem, his quoque utendum est.

39. Et hæc quidem in ipsis corporibus oriuntur: extrinsecus verò interdum sic ictus oculum lædit, ut

sanguis in eo sufundatur. Huic nihil commodius est quam sanguine vel columbæ, vel palumbi vel hirundinis inungere. Neque id sine causâ fit, quàm harum acies extrinsecus læsa, interposito tempore, in antiquum statum redeat, celerrimèque hirundinis. Undè etiam locus fabulæ factus est, per parentes, herbâ id restitui, quod per se sanescit. Eorum ergò sanguis nostros quoque oculos ab externo casu commodissimè tuetur, hoc ordine, ut sit hirundinis optimus, deindè palumbi: minimè efficax columbæ et illi ipsi et nobis. Suprà percussum verò oculum, ad inflammationem leniendam, non est alienum imponere etiam cataplasmata. Sal ammoniacus, vel quilibet alius quàm optimè teri debet sic ut ei paulatim oleum adjiciatur, donec crassitudo strigmenti fiat. Id deindè miscendum est cum hordeaceâ farinâ, quæ ex mulso decocta sit. Facile autem recognitis omnibus quæ medici quique prodiderunt, apparere cuilibet potest, vix ullum ex his quæ suprà comprehensa sunt, oculi vitium esse, quod non simplicibus quoque et promptis remediis submo- veri possit.

SECT. VII. I. Hactenus in oculis ea reperiuntur, in quibus medicamenta plurimùm possunt: ideòque ad aures transeundum est, quarum usum proximum à luminibus naturâ nobis dedit. Sed in his aliquantò majus periculum est: nam vitia oculorum intrâ ipsos nocent; aurium inflammationes doloresque interdum etiam ad dementiam mortemque præcipitant. Quo magis inter initia protinus succurrendum est, ne majori periculo locus sit. Ergò ubi primùm dolorem aliquis sensit, abstinere et continere se debet: postero die, si vehementius malum est, caput tondere, idque irino unguento calido perungere et operire. At magnus cum febre vigiliâque dolor exigit, ut sanguis quoque mittatur: si id aliquæ

causæ prohibent, alvus solvenda est. Cataplasmata quæ calida subindè mutata proficiunt; sive sœni græci, sive lini, sive alia farina ex mulso decocta est. Rectè etiam subindè admoventur spongiæ, ex aquâ calidâ expressæ. Tùm levato dolore, ceratum circumdari debet ex irino aut cyprino factum: in quibusdam tamen meliùs, quod ex rosâ est, proficit. Si vehemens inflammatio somnum ex toto prohibet, adjici cataplasmati debent papaveris cortices fricti atque contriti, sic ut ex his pars dimidia sit; eaque tùm simul ex passo mixto decoquantur. In aurem verò infundere aliquod medicamentum oportet, quod semper antè tepesceri convenit, commodissimèque per strigilem instillatur. Ubi auris repleta est, super lana mollis addenda est, quæ humorem intùs contineat. Et hæc quidem communia sunt. Medicamentum verò est et rosa et radicem arundinum succus, et oleum in quo lumbrici cocti sunt, et humor ex amaris nucibus aut ex nucleo mali Persici expressus. Composita verò ad inflammationem doloremque leniendum hæc ferè sunt: castorei, papaveris lacrymæ pares portiones conteruntur, deindè adjicitur his passum. Vel papaveris lacrymæ, croci, myrrhæ par modus sic teritur, ut in vicem modò rosa, modò passum instilletur. Vel id quod amarum in Ægyptiâ fabâ est, conteritur, rosâ adjectâ: quibus myrrhæ quoque paulùm à quibusdam miscetur, vel papaveris lacrymæ, aut thus cum muliebri lacte, vel amararum nucum cum rosâ succus. Vel castorei, myrrhæ, papaveris lacrymæ pares portiones cum passo. Vel croci P. i.*. myrrhæ, aluminis scissilis, singulorum P. iii.*. quibus, quùm teruntur, paulatim miscentur passi cyathi tres, mellis minùs cyatho: idque ex primis medicamentis est. Vel papaveris lacryma ex aceto. Licet etiam compositione uti Themisonis, quæ habet castorei, opopanacis, papa-

veris lacrymæ ex aceto, singulorum P. ʒʒ. spumæ lycii P. ʒʒ. Quæ contrita passo excipiuntur, donec cerati crassitudinem habeant, atque ita reponuntur. Ubi usus requirit, rursus id medicamentum, adjecto passo, specillo teritur. Illud perpetuum est, quotiescunque crassius medicamentum est quàm ut in aurem instillari possit, adjiciendum eum esse humorem ex quo id componi debet, donec satis liquidum sit.

2. Si verò pus quoque aures habent, rectè lycium per se infunditur, aut irinum unguentum, aut porri succus cum melle, aut centaurii succus cum passo, aut dulcis punici mali succus in ipsius cortice tepefactus, adjectâ myrrhæ exiguâ parte. Rectè etiam miscentur myrrhæ (quam *εζζτιν* cognominant) P. ʒʒ. croci tantumdem, nuces amaræ xv. mellis sesquicyathus: quæ contrita, quùm utendum est, in cortice Punici mali tepesiant. Ea quoque medicamenta quæ oris exulcerati causâ componuntur, æquè ulcera aurium sanant. Quæ si vetustiora sunt, et multa sanies fluit, apta compositio est quæ ad auctorem Erasistratum refertur, piperis P. ʒʒ. croci P. ʒʒ. myrrhæ, misy cocti, singulorum P. ʒʒ. aeris combusti P. ʒʒ. Hæc ex vino teruntur: deindè ubi inaruerunt, adjiciuntur passi heminæ tres, et simul coquantur. Quùm utendum est, adjicitur his mel et vinum. Est etiam Ptolemæi chirurgi medicamentum, quod habet lentisci P. ʒʒ. gallæ P. ʒʒ. omphacii P. ʒʒ. succum Punici mali. Est Menophili validum admodum, quod ex his constat; piperis longi P. ʒʒ. castorei P. ʒʒ. myrrhæ, croci, papaveris lacrymæ, nardi Syriaci, thuris, malicorii, ex Ægyptiâ fabâ partis inferioris, nucum amararum, mellis quàm optimi, singulorum P. ʒʒ. quibus, quùm teruntur, adjicitur acetum quàm acerrimum, donec crassitudo in his passi fiat. Est Cratonis; cinnamomi, casiæ, singulorum P. ʒʒ. lycii, nardi, myr-

rhæ, singulorum P. ʒ. aloës P. ʒ. mellis cyathi tres, vini sextarius: ex quibus lycium cum vino decoquitur, deindè his alia miscentur. At si multum puris malusque odor est, æruginis rasæ, thuris, singulorum P. ʒ. mellis cyathi duo, aceti quatuor, simul incoquantur. Ubi utendum est, dulce vinum miscetur. Aut aluminis scissilis, papaveris lacrymæ, acaciæ succi par pondus miscetur, hisque adiecitur hyoseyami succi dimidio minor quàm unius ex superioribus portio; eaque trita ex vino diluuntur. Per se quoque hyoseyami succus satis proficit.

3. Commune verò auxilium adversus omnes aurium casus, jamque usu comprobatum, Asclepiades composuit. In eo sunt cinnamomi, casia, singulorum P. ʒ. floris junci rotundi, castorei, albi piperis et longi, amomi, myrobalani, singulorum scrupuli duo, thuris masculi, nardi Syriaci, myrrhæ pinguis, croci, spumæ nitri, singulorum P. ʒ. Quæ separatim contrita, rursus mixta ex aceto conteruntur, atque ita condita, ubi utendum est, aceto diluuntur. Eodem modo commune auxilium auribus laborantibus est Polybii sphragis ex dulci vino liquata: quæ compositio priore libro continetur. Quod si et sanies profluit, et tumor est, non alienum est, mixto vino per oricularium clysterem eluere, et tunc infundere vinum austerum cum rosâ mixtum, cui spodii paulum sit adjectum, aut lycium cum lacte, aut herbæ sanguinalis succum cum rosâ, aut mali Punici succum cum exigua parte myrrhæ.

4. Si sordida quoque ulcera sunt, melius mulso eluuntur, et tunc aliquod ex his quæ supra scripta sunt, quod mel habeat, infunditur. Si magis pus profluit, et caput utique tondendum est, et multâ calidâ aquâ perfundendum, et usque ad lassitudinem ambulandum, et cibo modico utendum est. Si cruor quoque ex ulceribus apparuit, lycium cum lacte debet infundi, vel aqua in

quâ rosa decocta sit, succo aut herbæ sanguinalis aut acaciæ adjecto. Quòd si super ulcera caro increvit, eaque mali odoris saniem fundit, aquâ tepidâ elui debet; tùm infundi id quod ex thure, et ærugine, et aceto, et melle fit, aut mel cum ærugine incoctum. Squama quoque æris cum sandarachâ contrita per fistulam rectè instillatur.

5. Ubi verò vermes orti sunt, si juxtâ sunt, protrahendi oriculario specillo sunt; si longiùs, medicamentis enecandi, cavendumque ne postea nascantur. Ad utrumque proficit, album veratrum cum aceto contritum. Elui quoque aurem oportet vino in quo marrubium decoctum sit: sic emortui vermes in primam auris partem prolabuntur, undè facillimè educi possunt.

6. Sin foramen auris compressum est, et intùs crassa sanies subest, mel quàm optimum addendum est. Si id parùm proficit, mellis cyatho et dimidio æruginis rasæ P. II. *. adjiciendum est, incoquendumque, et eo utendum. Iris quoque cum melle idem proficit. Item mellis et rosæ scrupuli duo. Item galbani P. II. *. myrrhæ cum melle, et fellis taurini, singulorum P. II. *. vini quantum satis est ad myrrham diluendam.

7. Ubi verò graviùs aliquis audire cœpit, quod maximè post longos capitis dolores evenire consuevit, in primis aurem ipsam considerare oportet: apparebit enim aut crusta, qualis super ulcera innascitur, aut sordium coitus. Si crusta est, infundendum est aut oleum calidum, aut cum melle ærugò, vel porri succus, aut cum mulso nitri paulùm. Atque ubi crusta à corpore jam recedit, eluenda auris aquâ tepidâ est, quò faciliùs ea per se diducta oriculario specillo protrahatur. Si sordes, eaque mollès sunt, eodem specillo eximendæ sunt: at si duræ sunt, acetum et cum eo nitri paululum conjiciendum est: quòumque emollitæ sunt, eodem

modo elui aurem purgarique oportet. Quòd si capitis gravitas manet, attendendum idem, et leniter sed diù perfricandum est: adjecto vel irino vel laureo oleo, sic ut utrilibet paulùm aceti misceatur: tùm diù ambulandum, leniterque post unctionem aquà calidà caput fovendum: cibisque utendum ex imbecillissimà et medià materià, magisque assumendæ dilutæ potiones: nonnunquàm gargarizandum est. Infundendum autem in aurem castoreum cum aceto et laureo oleo, et succo radiculae corticis: aut cucumeris agrestis succus, adjectis contritæ rosæ foliis. Immaturæ quoque uvæ succus cum rosà instillatus, adversùs surditatem satis proficit.

8. Aliud vitii genus est, ubi aures intra seipsæ sonant, atque ob hoc quoque fit, ne externum sonum accipiant. Levissimum est, ubi id ex gravedine est: pejus, ubi ex morbo; capitisve longis doloribus incidit; pessimum, ubi magnis morbis venientibus, maximèque comitali, provenit. Si ex gravedine est, purgare aurem oportet, et spiritum continere, donec indè humor aliquis expumet. Si ex morbo vel capitis dolore, quod ad exercitationem, frictionem, perfusionem, gargarizationemque pertinet, eadem facienda sunt. Cibis non utendum nisi extenuantibus: in aurem dandus radicae succus cum rosà, vel cum succo radicis ex cucumere agresti, vel castoreum cum aceto et laureo oleo: veratrum quoque cum aceto conteritur, deindè mellè cocto excipitur, et indè collyrium factum in aurem demittitur. Si sine his cœpit, ideòque novo metu terret, in aurem dari debet castoreum cum aceto vel irino vel laureo oleo, aut huic mixtum castoreum cum succo nucum amararum, aut myrrha nitrum cum rosà et aceto. Plus tamen in hoc quoque proficit victus ratio: eademque facienda sunt quæ suprà comprehendi cum majore quoque diligentia; et præterea, donec

is sonus finiatur, à vino abstinendum. Quòd si simul et sonus est et inflammatio, laureum oleum conje-
cisse abundè est, aut id quod ex amaris nucibus ex-
primitur; quibus quidam vel castoreum vel myrrham
miscent.

9. Solet etiam interdùm in aurem aliquid incidere,
ut calculus, aliquodve animal. Si pulex intùs est, com-
pellendum eò lanæ paulùm est, quò ipse is subit, et
simul extrahitur. Si non est secutus, aliudve animal est,
specillum lanâ involutum in resinam quàm glutinosis-
simam, maximèque terebinthinam demittendum, idque
in aurem injiciendum, ibique vertendum est; utique
enim comprehendet, et eximet. Sin aliquid exanime
est, specillo oriculario protrahendum est, aut hamulo
retuso paulùm recurvato. Si ista nihil proficiunt, po-
test eodem modo resinâ protrahi. Sternutamenta quo-
que admota id commodè elidunt, aut oriculario clystere
aqua vehementer intùs compulsa. Tabula quoque col-
locatur mediâ inhærens capitibus utrinquè pendentibus,
superque eam homo deligatur in id latus versus cujus
auris eo modo laborat, sic ut extra tabulam emineat.
Tùm malleo caput tabulæ quod à pedibus est, feritur:
atque ita concussâ aure, id quod inest, excidit.

SECT. VIII. 1. Nares verò exulceratas fovere oportet
vapore aquæ calidæ. Id et spongiâ expressâ atque ad-
motâ fit, et subjecto vase oris angustî calidâ aquâ re-
pleto. Post id fomentum, illinenda ulcera sunt, aut
plumbi recremento, aut cerussâ, aut argenti spumâ:
cùm quodlibet horum aliquis conterit, ei, dùm teritur,
in vicem vinum et oleum myrteum adjicit, donec mel-
lis crassitudinem fecerit. Sin autem ea ulcera circa os
sunt, pluresque crustas et odorem fœdum habent, quod
genus Græci ὄζαιναυ appellat, sciri quidem debet,
vix ei malo posse succurri. Nihilominùs tamen hæc ten-

tari possunt, ut caput ad cutem tondeatur, assiduèque vehementer perfricetur, multà calidà aquà perfundatur: multa eidem ambulatio sit, eibus modicus, nèquè acer neque valentissimus. Tùm in narem ipsam mel cum exiguo modo resinæ terebinthinæ conjiciatur (quod specillo quoque involuto lanà fit,) attrahaturque spiritu is succus, donec in ore gustus ejus sentiat. Sub his enim crustæ resolvuntur, quæ tùm per sternutamenta elidi debent. Puris ulceribus, vapor aquæ calidæ subjiaciendus est: deindè adhibendum aut lycium ex vino dilutum, aut amurca, aut omphacium, aut menthæ aut marrubii succus, aut atramentum sutorium, quod candefactum, deindè contritum sit: aut interior scillæ pars contrita, sic ut horum cuilibet mel adjiciatur. Cujus in cæteris admodùm exigua pars esse debet; in atramento sutorio tanta, ut ea mixtura liquida fiat; cum scillâ utique pars major; involvendumque lanà specillum est, et in eo medicamento tingendum, eoque ulcera implenda sunt. Rursùsque linamentum involutum et oblongum eodem medicamento illinendum, demittendumque in narem est, et ab inferiore parte leniter deligandum: idque per hiemem et ver bis die; per æstatem et autumnum ter die fieri debet.

2. Interdùm verò etiam in naribus carunculæ quædam similes muliebribus mammis nascuntur, hæque in imis partibus, quæ carnosissimæ sunt, inhærent. Has curare oportet medicamentis adurentibus, sub quibus ex toto consumuntur. Polypus verò est caruncula modò alba modò subrubra, quæ narium ossi inhæret, et modò ad labra tendens, narem implet, modò retrò per id foramen, quò spiritus à naribus ad fauces descendit, adeò increscit, uti post uvam conspici possit; strangulatque hominem, maximè Austro aut Euro flante: ferèque mollis est, rarò dura: eaque magis spiritum impedit et

nares dilatat. Et ferè *καρχινώδης* est; itaque attingi non debet.

Illud aliud genus ferè quidem ferro curatur, interdùm tamen inarescit, si addita in narem per linamentum aut penicillum ea compositio est, quæ habet minii Sinopici, chalcitidis, calcis, sandarachæ, singulorum P. ʒ. *. atramenti sutorii P. ʒ.ʒ. *.

SECT. IX. In dentium autem dolore, qui ipse quoque maximis tormentis annumerari potest, vinum ex toto circumcidendum est. Cibo quoque primò abstinentium, deindè eo modico mollique utendum, ne mandentis dentes irriter; tùm extrinsecùs admoventus per spongiam vapor aquæ calidæ, imponendumque ceratum ex cyprino aut irino factum, lanâque id comprehendendum, caputque velandum est. Quòd si gravior is dolor est, utiliter et alvus ducitur, et calida cataplasmata super maxillam injiciuntur, et ore humor calidus cum medicamentis aliquibus continetur, sæpiùsque mutatur. Cujus rei causâ et quinquefolii radix in vino, et hyoseyami radix vel in poseâ vel in vino mixto coquitur, sic ut paulùm his salis adjiciatur, et papaveris non nimium: aridi cortices et mandragoræ radix, eodem modo. Sed in his tribus utique vitandum est, ne quod haustum erit devoretur. Ex populo quoque albâ cortex radicis in hunc usum in vino mixto rectè coquitur, et in aceto cornu cervini ramentum, et nepeta cum tædâ pingui: ac ficus item pinguis vel in mulso, vel in aceto et melle, ex quibus quùm ficus decocta est, is humor percolatur. Specillum quoque lanâ involutum in calidum oleum demittitur, eoque ipse dens fovetur. Quintiam quædam quasi cataplasmata in dentem ipsum illinuntur: in quem usum ex malo Punico acido atque arido malicorii pars interior cum pari portione et gallæ et pinei corticis conteritur, misceturque his minium;

eaque contrita aquâ pluviatili coquantur. Aut panacis, papaveris lacrymæ, peucedani, uvæ taminiae sine seminibus, pares portiones conteruntur. Aut galbani partes tres, papaveris lacrymæ pars quarta. Quicquid dentibus admotum est, nihilominus supra maxillam ceratum, quale supra posui, esse debet lanâ obtectum. Quidam etiam myrrhæ, cardamomi, singulorum P. i. *. croci, pyrethri, ficorum partes, singulorum P. iv. *. sinapis P. vii. *, contrita linteolo illinunt, imponuntque in humero partis ejus quâ dens dolet: si is superior est, à scapulis; si inferior, à pectore: idque dolorem levat, et cum levavit, protinus submovendum est. Si verò exesus est dens, festinare ad eximendum eum, nisi res coegit, non est necesse: sed tùm omnibus fomentis quæ supra posita sunt, adjiciendæ quædam valentiores compositiones sunt, quæ dolorem levant: quales hæ sunt quæ habent papaveris lacrymæ P. i. *. piperis P. ii. *. soreos P. x. *. quæ contrita galbano excipiuntur: idque circumdatur: aut Menemachi, maximè ad maxillares dentes, in quâ sunt croci P. i. *. cardamomi, thuris fuliginis, ficorum, piperis, pyrethri, singulorum P. iv. *. sinapis P. vii. *. Quidam autem immiscent pyrethri, piperis, elaterii, singulorum P. i. *. aluminis scissilis, papaveris lacrymæ, uvæ taminiae, sulfuris ignem non experti, bituminis, lauri baccarum, sinapis, singulorum P. ii. *. Quòd si dolor eximi eum cogit, et piperis semen cortice liberatum, et eodem modo bacca ederæ conjecta in id foramen, dentem findit, isque per testas excidet. Et plani piscis, quam pastinacam nostri, *τρυγῶνα* Græci vocant, aculeus torretur, deinde conteritur, resinâque excipitur, quæ denti circumdata hunc solvit. Et alumen scissile in id foramen conjectum dentem citat. Sed id tamen involutum lanulâ demitti commodius est, quia sic dente servato, dolorem

levat. Hæc à Medicis accepta sunt : sed agrestium experimento cognitum est, quùm dens dolet, herbam mentastrum cum suis radicibus velli debere, et in pelvem conjici, supraque aquam infundi, collocarique juxta sedentem hominem undiquè veste contactum, tùm in pelvem candentes silices demitti, sic ut aqua tegantur, hominemque eum hiantè ore vaporem excipere, ut supra dictum est, undiquè inclusum. Nam et sudor plurimus sequitur, et per os continens pituita defluit, idque sæpè longiorem, semper annuam valetudinem bonam præstat.

SECT. X. Si verò tonsillæ sine exulceratione per inflammationem intumuerunt, caput velandum est : extrinsecus is locus vapore calido fovendus, multà ambulatione utendum, caput in lecto sublime habendum, gargarizandumque reprimentibus. Radix quoque ea quam dulcem appellant contusa, et in passo mulsove decocta, idem præstat. Leniter quoque quibusdam medicamentis eas illini non alienum est, quæ hoc modo fiunt. Ex malo Punico dulci succus exprimitur, et ejus sextarius leni igne coquitur, donec ei mellis crassitudo sit; tùm croci, myrrhæ, aluminis scissilis, singulorum P. ʒ.ʒ. per se conteruntur, paulatimque his adjiciuntur vini lenis cyathi duo, mellis unus : deindè priori succo ista miscentur, et rursus leniter incoquantur. Aut ejusdem succi sextarius eodem modo coquitur, atque eadem ratione trita ei adjiciuntur hæc : Nardi P.ʒ. omphacii P. ʒ. cinnamomi, myrrhæ, casia, singulorum P. ʒ. Eadem autem hæc et auribus et naribus purulentis accommodata sunt. Cibus quoque in hæc valetudine lenis esse debet, ne exasperet. Quòd si tanta inflammatio est ut spiritum impediât, in lecto conquiescendum, à cibo abstinendum, neque assumendum quicquam præter aquam calidam est : alvus quoque ducenda est :

gargarizandum ex fico et mulso : illinendum mel cum omphacio : extrinsecus admovendus, sed aliquantò diutius, vapor aquæ calidus, donec ea suppurent, et per se aperiantur. Si, pure substantive, non rumpuntur hi tumores, incidendi sunt, deinde ex mulso calido gargarizandum. At si modicus quidem tumor sed exulceratio est, furfurum cremori ad gargarizandum paulum mellis adjiciendum est, illinendaque ulcera hoc medicamento. Passi quàm dulcissimi tres heminæ ad unam coquantur, tum adjicitur thuris P. i.*. croci, myrrhæ, singulorum P. i. leviterque omnia rursus fervescent. Ubi pura ulcera sunt, eodem furfurum cremore vel lacte gargarizandum est. Atque hic quoque cibis lenibus opus est, quibus adjici dulce vinum potest.

SECT. XI. Ulcera autem oris, si cum inflammatione sunt, et parum pura ac rubicunda sunt, optimè his medicamentis curantur quæ supra posita ex malis Punicis fiunt. Continendusque sæpè ore reprimens cremor est, cui paulum mellis sit adjectum : utendum ambulationibus, et non acri cibo. Simul atque verò pura ulcera esse cœperunt, lenis humor, interdum etiam quàm optima aqua ore continenda est. Prodestque assumptum purum vinum, pleniorque cibus, dum acribus vacet : inspergique ulcera debent alumine scissili, cui dimidio plus gallæ immaturæ sit adjectum. Si jam crustas habent, quales in adustis esse consuerunt, adhibendæ sunt hæ compositiones quas Græci *ἀνθηράς* nominant. Junci quadrati, myrrhæ, sandarachæ, aluminis pares portiones. Aut croci, myrrhæ, singulorum P. ii.*. iridis, aluminis scissilis, sandarachæ, singulorum P. iv.*. junci quadrati P. viii.*. Aut gallæ, myrrhæ, singulorum P. ii.*. aluminis scissilis P. ii.*. rosæ foliorum P. iv. Quidam autem croci P.*. aluminis scissilis, myrrhæ, singulorum P. i.*. sandarachæ P. ii.*. junci qua-

drati P. iv.*. miscent. Priora arida insperguntur: hoc cum melle illinitur, neque ulceribus tantum, sed etiam tonsillis.

Verum ea longè periculosissima sunt ulcera, quas ἀφθαζ Græci appellant, sed in pueris: hos enim sæpè consumunt, in viris et mulieribus idem periculum non est. Hæc ulcera à gingivis incipiunt, deinde palatum totumque os occupant: tum ad uvam faucesque descendunt: quibus obsessis, non facilè fit ut puer convalescat. Ac miserius etiam est, si lactens adhuc infans est, quo minùs imperari remedium aliquod potest. Sed in primis nutrix cogenda est exerceri ambulationibus, et his operibus quæ superiores partes movent: mittenda in balneum, jubendaque ibi calidâ aquâ mammas perfundere, tum alenda cibus lenibus, et his qui non facilè corrumpuntur: potione, si febricitat puer, aquæ; si sine febre est, vini diluti. Ac si alvus nutrici substitit, ducenda est. Si pituita ejus in os coit, vomere debet. Tum ipsa ulcera perungenda sunt melle cui rhus quem Syriacum vocant, aut amaræ nuces adjectæ sunt: vel mixtis inter se rosæ foliis aridis, pineis nucleis, menthæ coliculo, melle: vel eo medicamento quod ex moris fit, quorum succus eodem modo quo Punici mali ad mellis crassitudinem coquitur; eademque ratione ei crocum, myrrha, alumen, vinum, mel, miscetur: neque quicquam dandum, à quo humor evocari possit. Si verò jam firrior puer est, gargarizare debet his ferè quæ supra comprehensa sunt. Ac si lenia medicamenta in eo parùm proficiunt, adhibenda sunt ea quæ adurendo crustas ulceribus inducant. Quale est scissile alumen, vel chalcitis, vel atramentum sutorium. Prodest etiam fames et abstantia quanta maxima imperari potest. Cibus esse debet lenis: ad purganda tamen ulcera interdum caseus ex melle rectè datur.

SECT. XII. Linguae quoque ulcera non aliis medicamentis egent, quam quae primam parte superioris capitis exposita sunt. Sed quae in latere ejus nascuntur, diutissime durant: videndumque est, num contra dens aliquis acutior sit, qui sanescere saepe ulcus eo loco non sinit; ideoque limandus est.

SECT. XIII. Solent etiam interdum juxta dentes in gingivis tubercula quaedam oriri dolentia: *παρουλιδαις* Graeci appellant. Haec initio leniter sale contrito perfri-
care oportet, aut inter se mixtis sale fossili combusto, cupresso, nepeta; deinde eluere os cremore lenticulae, et inter haec hiare donec pituitae satis profluat.

In majore vero inflammatione iisdem medicamentis utendum est, quae ad ulcera oris supra posita sunt: et mollis linamenti paulum involvendum aliquam compositione ex his quas *ἀνθηράς* vocari dixi, demittendumque id inter dentem et gingivam: quod si durior erit et id prohibebit, extrinsecus admovendus erit spongiam vapor calidus, imponendumque eeratum. Si suppuratio se ostendit, diutius eo vapore utendum erit, et continendum ore calidum mulsum in quo ficus decocta sit: idque subcrudum incidendum, ne si diutius ibi pus permanserit, os laedat. Quod si major is tumor est, commodius totus exciditur, sic ut ex utraque parte dens liberetur. Pure exempto, si levis plaga est, satis est ore calidam aquam continere, et extrinsecus fovere eodem vapore; si major est, lenticulae cremore uti, iisdemque medicamentis, quibus caetera ulcera oris curantur. Alia quoque ulcera in gingivis plerumque oriuntur, quibus eadem quae in reliquo ore succurrunt: maxime tamen mandere ligustrum oportet, succumque ejus ore continere. Fit etiam interdum, ut ex gingivae ulcere, sive *παρουλις* fuit, sive non fuit, diutius pus feratur, quod aut dente corrupto aut fracto, vel aliter vitiat

osse; maximèque id per fistulam evenire consuevit. Ubi incidit, locus aperiendus, dens eximendus: testa ossis, si qua abcessit, recipienda est; si quid vitiosi est, radendum. Post quæ, quid fieri debeat, suprâ in aliorum ulcerum curatione comprehensum est. Si verò à dentibus gingivæ recedunt, eadem antheræ succurrunt. Utile est etiam pira aut mala non permatura mandere, et ore eum humorem continere. Idemque præstare non acre acetum in ore retentum potest.

SECT. XIV. Uvæ vehemens inflammatio terrere quoque debet. Itaque in hac et abstinencia necessaria est, et sanguis rectè mittitur; et, si id aliqua res prohibet, alvus utiliter ducitur: caputque super hæc velandum, et sublimius habendum est: tum aquâ gargarizandum, in quâ simul rubus et lenticulâ decocta sit. Illinenda autem ipsa uva vel omphacio, vel gallâ, vel alumine scissili, sic ut cuilibet eorum mel adjiciatur. Est etiam medicamentum huic aptum, quod Andronium appellatur. Constat ex his, alumine scissili, squamâ æris rubri, atramento sutorio, gallâ, myrrhâ, misy: quæ per se contrita mixtaque rursus paulatim adjecto vino austero teruntur, donec his mellis crassitudo sit. Chelidoniæ quoque succo per cochlear illita uva maximè prodest. Ubi horum aliquo illita uva est, ferè multa pituita decurrit, quumque ea quievit, ex vino calido gargarizandum. Quòd si minor inflammatio est, laser terere, eique adjicere frigidam aquam satis est, eamque aquam cochleari exceptam ipsi uvæ subjicere. At mediocriter eam tumentem aqua quoque frigida, eodem modo subjecta, reprimit. Ex eadem autem aquâ gargarizandum quoque est, quæ vel cum lasere, vel sine eo, hac ratione uvæ subjecta est.

SECT. XV. Si quando autem ulcera oris cancer invasit, primò considerandum est, num malus corporis

habitus sit, eique occurrendum; deindè ipsa ulcera curanda. Quòd si in summâ parte id vitium est, satis proficit anthera humido ulceri arida inspersa, sicciori cum exiguâ parte mellis illita: si paulò altiùs, chartæ combustæ partes duæ, auripigmenti pars una: si penitùs malum descendit, chartæ combustæ partes tres, auripigmenti pars quarta; aut pares portiones salis fricti et iridis frictæ; aut item pares portiones chalcitidis, calcis, auripigmenti. Necessarium autem est linamentum in rosâ tingere, et super adurentia medicamenta imponere, ne vicinum et sanum locum lædant. Quidam etiam in acris acetî heminam frictum salem conjiciunt, donec tabescere desinat: deindè id acetum coquunt, donec exsiccetur, eumque salem contritum inspergunt. Quoties autem medicamentum injicitur, et antè et post, os diluendum est, vel cremore lenticulæ, vel aquâ in quâ aut ervum, aut oleæ aut verbenæ decoctæ sint, sic ut cuilibet eorum paulùm mellis misceatur. Acetum quoque ex scillâ retentum ore satis adversùs hæc ulcera proficit; et ex aceto cocto sali, sicut suprâ demonstratum est, rursùs mixtum acetum: sed et diù continere utrumlibet, et id bis aut ter die facere, prout vehemens malum est, necessarium est. Quòd si puer est cui id incidit, specillum lanâ involutum in medicamentum demittendum est, et super ulcus tenendum, ne per imprudentiam adurentia devoret. Si dolor in gingivis est, moventurque aliqui dentes, refigi eos oportet; nam curationem vehementer impediunt. Si nihil medicamenta proficiunt, ulcera erunt adurenda. Quod tamen in labris idèò non est necessarium, quoniam excidere commodius est. Et id quidem, æquè adustum atque excisum, sine eâ curatione quæ corpori manu adhibetur, impleri non potest. Gingivarum verò ossa quæ hebetia sunt, in erpetuum ustione nudantur: neque enim postea caro

inrescit. Imponenda tamen adustis lenticula est, donec sanitatem, qualis esse potest, recipiant.

SECT. XVI. Hæc in capite ferè medicamentis egent: sub ipsis verò auribus oriri *παρωτίδες* solent, modò in secundâ valetudine ibi inflammatione ortâ, modò post longas febres, illuc impetu morbi converso. Id abscessus genus est: itaque nullam novam curationem desiderat, animadversionem tantummodò hanc habet necessariam, quia, si sine morbo id intumuit, primum reprimentium experimentum est: si ex adversâ valetudine, illud inimicum est; maturarique et quam primum aperiri commodius est.

SECT. XVII. Ad umbilicos verò prominentes, ne manu ferroque utendum sit, antè tentandum est, ut abstineant: alvus his ducatur, imponatur super umbilicum id quod ex his constat: cicutæ et fuliginis, singulorum P. i. *. cerussæ elotæ P. iv. *. plumbi eloti P. viii. *. ovis duobus, quibus etiam solani succus adjicitur. Hoc diutiùs impositum esse oportet, et interim conquiescere hominem, cibo modico uti, sic ut vitentur omnia infantia.

SECT. XVIII. I. Proxima sunt ea quæ ad partes obscenas pertinent, quarum apud Græcos vocabula et tolerabiliùs se habent, et accepta jam usu sunt, quùm in omni fere medicorum volumine atque sermone jactentur: apud nos fœdiora verba, ne consuetudine quidem aliquâ verecundiùs loquentium commendata sunt: ut difficilis hæc explanatio sit simul et pudorem et artis præcepta servantibus. Neque tamen ea res à scribendo deterrere me debuit: primùm, ut omnia quæ salutaria accepi, comprehenderem, dein quia in vulgus eorum curatio etiam præcipuè cognoscenda est, quæ invitissimus quisque alteri ostendit.

2. Igitur si ex inflammatione coles intumuit, redu-

cique summa cutis, aut rursus induci non potest, multâ calidâ aquâ fovendus locus est. Ubi verò glans contacta est, oriculario quoque clystere inter eam cutemque aqua calida inserenda est. Si mollita sic et extenuata cutis ducenti paruit, expeditior reliqua curatio est. Si tumor vit, imponenda est vel lenticula, vel marrubium, vel oleae folia ex vino cocta, sic ut cuilibet eorum, dùm teritur, mellis paulum adjiciatur: sursumque coles ad ventrem deligandus est. Quod in omni curatione ejus necessarium est: isque homo continere se, et abstinere à cibo debet, et potione aquae tantum à siti vindicari. Postero die rursus adhibendum iisdem rationibus aquae fomentum est, et cum vi quoque experiendum, an cutis sequatur: eaque si non parebit, leviter summo scalpello concidenda erit. Nam quum sanies profluxerit, extenuabitur is locus, et facilius cutis ducetur. Sive autem hoc modo victa erit, sive nunquam repugnaverit, ulcera vel in cutis ulteriore parte, vel in glande, ultrave eam in cole, reperiuntur: quae necesse est, aut pura siccave sint, aut humida et purulenta. Si sicca sunt, primum aquâ calidâ fovenda sunt: deindè imponendum lycium ex vino est, aut amurca cocta cum eodem, aut cum rosâ butyrum. Si levis iis humor inest, vino eluenda sunt, tum butyro et rosâ mellis paulum, et resinæ terebinthinæ pars quarta adjicienda est, eoque utendum. At si pus ex his profluit, ante omnia elui mulso calido debent: tum imponi piperis P. i. *. myrrhæ P. ii. *. croci, mysi cocti, singulorum P. ii. *. quæ ex vino austero coquantur, donec mellis crassitudinem habeant. Eadem autem compositio tonsillis, uvæ madenti, oris nariumque ulceribus accommodata est. Aliud ad eadem piperis P. i. *. myrrhæ P. i. *. croci P. ii. mysi cocti P. i. *. æris combusti P. ii. *. quæ primum ex vino austero conteruntur, deindè tibi inaruerunt, iterum

teruntur ex passi tribus cyathis, et incoquantur, donec visci crassitudinem habeant. Ærugo quoque cum cocto melle, et ea quæ ad oris ulcera suprâ comprehensa sunt, curant: aut Erasistratis compositio, aut Cratonis rectè super purulenta naturalia imponitur. Folia quoque oleæ ex novem cyathis vini coquantur: his adjicitur aluminis scissilis P. *rv.* *. lycii P. *viii.* *. mellis sesquicyathus: at si plus puris est, id medicamentum ex melle; si minus, ex vino diluitur. Illud perpetuum est, post curationem, dum inflammatio manet, quale suprâ positum est, cataplasma suprâ dare, et quotidie ulcera eadem ratione curare. Quòd si pus et multum, et cum malo odore cœpit profluere, elui cremore lenticulæ debet, sic ut ei mellis paulum adjiciatur. Aut oleæ, aut lentisci folia, vel marrubium decoquendum est, eoque humore eodem modo cum melle utendum; imponendaque eadem, aut etiam omphacium cum melle, aut id quod ex æruginè et melle ad aures fit, aut compositio Andronis, aut anthera, sic ut ei paulum mellis adjiciatur. Quidam ulcera omnia, de quibus adhuc dictum est, lycio ex vino curant. Si verò ulcus latius atque altiùs serpit, eodem modo elui debet; imponi verò aut ærugo, aut omphacium cum melle, aut Andronis compositio, aut marrubii, myrrhæ, croci, aluminis scissilis cocti, rosæ foliorum aridorum, gallæ, singulorum P. *i.* *. minii Sinopici P. *ii.* *. Quæ per se singula primùm teruntur, deindè juncta iterùm, melle adjecto, donec liquidi cerati crassitudinem habeant: tum in aëneo vase leniter coquantur, ne superfluant. Quùm jam guttæ indurescunt, vas ab igne removetur; idque medicamentum, prout opus est, aut ex melle aut ex vino liquatur. Idem autem per se etiam ad fistulas utile est. Solet etiam interdum ad nervos ulcus descendere, profluitque pituita multa, sanies tenuis malique odoris, non coacta, aut

aquæ similis in quâ caro recens lota est; doloresque is locus et punctiones habet. Id genus quamvis inter purulenta est, tamen lenibus medicamentis curandum est, quale est emplastrum τετραφάρμακον ex rosâ liquatum, sic ut thuris quoque paulum ei misceatur. Aut id quod ex butyro, rosâ, resinâ, melle fit, suprâ verò à me positum est: præcipuèque id ulcus multâ calidâ aquâ fovendum est, velandumque, neque frigori committendum. Interdum autem per ipsa ulcera coles sub cute exesus est, sic ut glans excidat: sub quo casu cutis ipsa circumcidenda est. Perpetuumque est, quoties glans, aut ex cole aliquid, vel excidit, vel abscinditur, hanc cutem non esse servandam, ne consadat ulcerique agglutinetur; ac neque reduci possit postea, et fortassè fistulam quoque urinæ claudat. Tubercula etiam, quæ φύματα Græci vocant, circa glandem oriuntur, quæ vel medicamentis vel ferro aduruntur, et quum crustæ exciderunt, squama æris inspergitur, ne quid ibi rursus increseat.

3. Hæc citra cancrum sunt, qui cum in reliquis partibus, tum in his quoque vel præcipuè ulcera infestat. Incipit à nigritie, quæ si cutem occupavit, protinus specillum subjiciendum, eaque incidenda est; deindè oræ vulsellâ præhendendæ: tum quicquid corruptum est, excidendum, sic ut ex integro quoque paulum dematur; idque adurendum. Quoties quid ustum est, id quoque sequitur, ut imponenda lenticula sit; deindè ubi crustæ exciderunt, ulcera sic ut alia curentur. At si cancer ipsum colem occupavit, inspergenda aliqua sunt ex adurentibus, maximèque id quod ex calce, chalcitide, auripigmento componitur. Si medicamenta vincuntur, hic quoque scalpello quicquid corruptum est, sic ut aliquid etiam integri trahat, præcidi debet. Illud quoque æquè perpetuum est, exciso canero, vul-

nus esse adurendum. Sed sive ex medicamentis, sive ex ferro crustæ occalluerunt, magnum periculum est ne his decidentibus, ex cole profusio sanguinis insequatur. Ergo longâ quiete et immobili penè corpore opus est, donec ex ipso crustæ puræ leniter resolvantur. At si vel volens aliquis, vel imprudens, dùm ingreditur, immaturè crustas diduxit, et fluit sanguis, frigida aqua adhibenda est. Si hæc parùm valet, decurrendum est ad medicamenta quæ sanguinem supprimunt. Si ne hæc quidem succurrunt, aduri diligenter et timidè debet, neque ullo postea motu dandus eidem periculo locus est.

4. Nonnunquàm etiam id genus cancri quod *φαγέδαινα* à Græcis nominatur, oriri solet. In quo minimè differendum, sed protinùs iisdem medicamentis occurrendum est; et, si parùm valent, ferro adurendum. Quædam etiam nigrities est, quæ non sentitur, sed serpit; ac, si sustinuius, usque ad vesicam tendit, neque succurri postea potest. Si id in summâ glande circa fistulam urinæ est, priùs in eam tenue specillum demittendum est, ne claudatur: deindè id ferro adurendum. Si verò altè penetravit, quicquid occupatum est, præcidendum est. Cætera eadem, quæ in aliis cancris, faciendæ sunt.

5. Occalescit etiam in cole interdùm aliquid, idque omni penè sensu caret; quod ipsum quoque excidi debet. Carbunculus autem ibi natus, ut primùm apparet, oriculario clystere eluendus est: deindè ipse quoque medicamentis urendus, maximèque chalcitide cum melle, aut æruginè cum cocto melle, aut ovillo stercore fricto et contrito cum eodem melle. Ubi is excidit, liquidis medicamentis utendum est, quæ ad oris ulcera componuntur.

6. In testiculis verò, si qua inflammatio sine ictu orta, est, sanguis ex talo mittendus est; à cibo abstinendum,

imponendum cataplasma ex fabæ farinâ ex mulso coctâ, cum cumino contrito ex melle cocto; aut contritum euminum cum cerato ex rosâ facto; aut lini semen frictum, contritum et in mulso coctum; aut tritici farina ex mulso cocta cum cupresso; aut lili radix contrita. At si iidem induruerunt, imponi debet lini vel fæni Græci semen ex mulso coctum, aut ex cyprino ceratum: aut similia ex vino contrita, cui paulum croci sit adjectum. Si vetustior jam durities est, maximè proficit cucumeris agrestis radix ex mulso cocta, deindè contrita. Si ex ictu tument, sanguinem mitti necessarium est, magisque si etiam livent. Imponendum verò utrumlibet ex his quæ cum cumino componuntur, suprâque posita sunt: aut ea compositio quæ habet nitri cocti P. i. *. resinæ pineæ, cumini, singulorum II. *. uvæ taminie sine seminibus P. iv. *. mellis quantum satis sit ad ea cogenda. Quod si ex ictu testiculus aliquid desit, ferè pus quoque increscit; neque aliter succurri potest quàm si, inciso seroto, et pus emissum, et ipse testiculus excisus est.

7. Anus quoque multa tædiique plena mala recipit, nec inter se multum abhorrentes curationes habet. Ac primum in eo sæpè, et quidem pluribus locis, cutis scinditur: Πρυάδια Græci vocant. Id si recens est, quiescere homo debet, et in aquâ calidâ desiderere. Columbina quoque ova coquenda sunt: ea ubi induruerunt, purganda: deindè alterum jacere in aquâ bene calidâ debet, altero calido foveri locus, sic ut invicem utroque aliquis utatur. Tùm tetrpharmacum aut rhyodes rosâ diluendum est, aut œsypum recens miscendum cum cerato liquido ex rosâ facto: aut eidem cerato liquidum plumbum elotum adjiciendum; aut resinæ terebinthinæ myrrha, aut spumæ argenti vetus oleum, et quolibet ex his id perungendum. Si quidquid læsum est, extrâ est, neque intus reconditum, eodem medicamento tinctum lina-

mentum superdandum est, et quicquid antè adhibuimus, cerato contegendum. In hoc autem casu neque acris cibis utendum, neque asperis, nec alvum comprimantibus: nec aridum quidem quidquam satis utile est nisi admodùm paulùm: liquida, lenia, pingua, glutinosa meliora sunt. Vino leni uti nihil prohibet.

8. Condyloma autem est tuberculum quod ex quâdam inflammatione nasci solet. Id ubi ortum est, quod ad quietem, cibos potionesque pertinet, eadem servari debent, quæ proximè scripta sunt: iisdem etiam ovis rectè tuberculum id fovetur. Sed desiderare antè homo in aquâ debet, in quâ verbenæ decoctæ sint ex reprimantibus. Tùm rectè imponitur et lenticula cum exiguâ mellis parte, et sertula campana ex vino cocta, et rubi folia contrita cum cerato ex rosâ facto, et cum eodem cerato contritum, vel cotoneum malum, vel malicorii ex vino cocti pars interior, et chalcitis cocta atque contrita, deindè œsypo ac rosâ excepta, et ex eâ compositione, quæ habet thuris P. i. *. aluminis scissilis P. ii. *. cerusæ P. iii. *. spumæ argenti P. v. *. quibus, dùm teruntur, invicem rosa et vinum instillatur. Vinculum autem ei loco linteolum aut panniculus quadratus est, qui ad duo capita duas ansas, ab alterâ verò parte totidem fascias habet; cùmque subjectus est, ansis ad ventrem datis à posteriore parte in eas adductæ fasciæ conjiciuntur, atque ubi arctatæ sunt, dexteriori sinistra, sinistriori dextra procedit; circumdatæque circa alvum inter se novissimè nodo deligantur. Sed si vetus condyloma jam induruit, neque sub his curationibus desiit, aduri medicamento potest, quod ex his constat; æruginis P. ii. *. myrrhæ P. iv. *. gummi P. viii. *. thuris P. xii. *. stibis, papaveris lacrymæ, acaciæ, singulorum P. xvi. *. quo medicamento quidam etiam ulcera de quibus proximè dixi, renovant. Si hoc parùm in condylomate proficit,

adhiberi possunt etiam vehementiùs adurentia. Ubi consumptus est tumor, ad medicamenta lenia transeundum est.

9. Tertium autem ani vitium est, ora venarum tanquam ex capitulis quibusdam surgentia, quæ sæpè sanguinem fundunt: *αιμορροϊδης* Græci vocant: idque etiam in ore vulvæ feminarum incidere consuevit. Atque in quibusdam parùm tutò supprimitur, qui sanguinis profluvio imbecilliores non fiunt; habent enim purgationem hanc, non morbum. Ideòque curati quidam, quum sanguis exitum non haberet, inclinâtâ in præcordia ac viscera materiâ, subitis et gravissimis morbis correpti sunt. Si cui verò id nocet, is desiderare in aquâ ex verbenis debet: imponere maximè malicorium cum aridis rosæ foliis contritum, aut ex his aliquid quæ sanguinem supprimit. Solet autem ibi oriri inflammatio, maximè ubi dura alvus eum locum læsit. Tum in aquâ dulci desidendum est, et id fovendum ovis, imponendi vitelli cum rosæ foliis ex passo subactis: idque si intùs est, digito illinendum; si extrâ, superillitum panniculo imponendum est. Ea quoque medicamenta quæ recentibus scissuris posita sunt, hîc idonea sunt. Cibis verò in hoc casu iisdem quibus in prioribus, utendum est. Si ista parùm juvant, solent imposita medicamenta adurentia ea capitula absumere. At si jam vetustiora sunt, sub auctore Dionysio inspergenda sandaracha est, deindè imponendum quod ex his constat; squamæ æris, auripigmenti, singulorum P. v. *. saxi calcis P. viii. *. postero die acu compungendum. Adustus capitulis fit cicatrix, quæ sanguinem fundi prohibet. Sed quoties is suppressus est, ne quid periculi afferat, multâ exercitatione digerenda materia est. Prætereaque et viris, et feminis quibus menstrua non proveniunt, interdum ex brachio sanguis mittendus est.

10. At si anus ipse vel os vulvæ procidit (nam id quoque interdum fit) considerari debet, purumne id sit quod provolutum est, an humore mucoso circumdatum. Si purum est, in aquâ desidere homo debet aut salsâ, aut cum verbenis vel malicorio incoctâ. Si humidum, vino austero subluendum est, illinendumque facie vini combustâ. Ubi utrolibet modo curatum est, intus reponendum est, imponendaque plantago contrita, vel folia salicis in aceto cocta; tum linteolum, et super lana æquè deliganda, cruribus inter se devinctis.

11. Fungo quoque simile ulcus in eâdem sede nasci solet: id, si hiems est, egelidâ; si aliud tempus, frigidâ aquâ fovendum est: deindè spuma æris inspergenda, suprâque ceratum ex myrteo factum cui paulum æris squamæ, thuris fuliginis et calcis sit adjectum. Sin id hâc ratione non tollitur, vel medicamentis vehementioribus, vel ferro adurendum est.

SECT. XIX. Digitorum autem vetera ulcera commodissimè curantur, aut lycio, aut amurcâ coctâ, quum utrilibet vinum adjectum est. In iisdem recedere ab ungue caruncula cum magno dolore consuevit: *περὺγιον* Græci appellant. Oportet alumen melinum rotundum in aquâ liquare, donec mellis crassitudinem habeat: tum quantum ejus aridi fuit, tantumdem mellis infundere, et rudiculâ miscere, donec similis croco color fiat, eoque illinire. Quidam ad eundem usum decoquere simul malvam solent, quum paria pondera aluminis aridi et mellis miscuerint. Si hâc ratione eæ non exciderunt, excidendæ sunt: deindè digiti fovendi aquâ ex verbenis imponendumque super medicamentum ita factum: Chalcitis, malicorium, squama æris excipiuntur fico pingui leniter cocto ex melle: aut chartæ combustæ, auripigmenti, sulfuris ignem non experti par modus cerato miscetur ex myrteo facto: aut æruginis rasæ P. 1. *

squamæ æris P. ʒi. * mellis cyatho coguntur, aut pares
portiones miscentur, saxi calcis, chalcitidis, auripig-
menti. Quidquid horum impositum est, tegendum lin-
teolo aquâ madefacto est. Tertio die digitus resolvendus
est, et si quid aridi est, iterum excidendum, similisque
adhibenda curatio est. Si malum non vincitur, purgan-
dus scalpello: tenuibusque ferramentis adurendum, et,
sicut reliqua usta, curandum est. At ubi scabri ungues
sunt, circum aperiri debent, quâ corpus contingunt,
tùm super eos ex hâc compositione aliquid imponi, san-
darachæ, sulfuris, singulorum P. ʒi. * nitri, auripig-
menti, singulorum P. ʒv. * resinæ liquidæ P. viii. * ter-
tioque id die resolvendum est. Sub quo medicamento
vitiosi ungues cadunt, et in eorum locum meliores re-
nascuntur.